

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ५ (३) र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली २०६५  
को नियम ३ बमोजिम तयार गरीएको

# २०७८ सालको अषाढ मसान्त सम्मको अद्यावधिक विवरण



नेपाल सरकार  
खानेपानी मन्त्रालय  
सिंहदरवार, काठमाडौं

## १. खानेपानी मन्त्रालयको स्वरूप र प्रकृति

प्रभावकारी, दिगो र गुणस्तरीय सेवा जनताको अपेक्षा हो । संघीय शासन प्रणाली अन्तर्गत सार्वजनिक सेवाहरूको प्रवाहका सम्बन्धमा सरकारका विभिन्न तहहरूको जिम्मेवारी संविधानतः किटान गरिएको छ । संविधानमा खानेपानी तथा सरसफाइ सुविधालाई जनताका आधारभूत अधिकारका रूपमा प्रत्याभूत गरिएको छ ।

खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्र सम्बन्धित नीति, ऐन, नियमावली तथा गठन आदेशहरू मन्त्रालयको कानूनी आधारको रूपमा रहेका छन् । स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ को प्रावधान अनुसार खानेपानी र सरसफाइ सम्बन्धी कार्य विभाजन केन्द्र र स्थानीय निकायहरूको साझा कार्यको रूपमा रहेका थिए भने, हालको संघीय संविधानले पनि यसलाई केन्द्र देखि स्थानीय सरकार सम्मको जिम्मेवारीमा पारेको छ ।

मुलुकभरका खानेपानी तथा सरसफाइ प्रणालीहरूको योजना तर्जुमा, निर्माण, संचालन तथा मर्मत सम्भार लगायतको जिम्मेवारी रहेको यस मन्त्रालय अन्तर्गतको खानेपानी तथा ढल निकास विभाग क्षेत्रगत नेतृत्वदायि कार्यान्वयन निकाय हो भने मन्त्रालय क्षेत्रगत नेतृत्वदायि कार्यकारी निकाय हो । मन्त्रालय अन्तर्गत विभागका अलावा सहरी क्षेत्रमा खानेपानी तथा सरसफाइ प्रणालीहरूको निर्माण एवम सेवा प्रवाहका लागि बोर्डहरू, खानेपानी संस्थान, समितिहरू, आयोजना निर्देशनालय र महशुल निर्धारण तथा नियमनका लागि एक आयोग समेत रहेको छ ।

सबै क्षेत्रगत सरोकारवालाहरूको संयुक्त सहकार्य र मन्त्रालयको अगुवाईमा खानेपानी र सरसफाइमा पछिल्लो दशकमा उल्लेख्य प्रगति हासिल गर्दै नेपालले खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रगत सहश्राब्दि विकास लक्ष्य हासिल गरिसकेको एवं दिगो विकास क्षेत्रगत लक्ष्यहरू हासिल गर्ने गरी कृयाशिल रहेको छ । त्यसैगरी संयुक्त राष्ट्र संघले आगामी १५ वर्षका लागि घोषणा गरेको दिगो विकासका लक्षहरू (SDGs) सामञ्जस्य हुनेगरी खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रको १५ वर्षे विकास योजना (WASH Sector Development Plan, SDP) तयार गर्ने काम पनि मन्त्रालयले गरी रहेको छ ।

यसरी खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्र हाल चलायमान बन्दै गई रहेको र विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय लक्ष्यहरूको निर्धारण एवम उपलब्धीहरू हासिल गर्दै प्रतिबद्धताहरूको परिपालना गर्ने महत्वपूर्ण समयमा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७२।०९।०९ को निर्णयानुसार यस खानेपानी तथा सरसफाइ मन्त्रालयको स्थापना भएको छ। नयाँ मन्त्रालयको स्थापना संगै नेपालको संविधानको मर्म र भावना बमोजिम आवश्यक खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रगत नीति तथा ऐनका मस्यौदा एवम् मौजुदा नीति तथा कानुनमा परिमार्जन गर्ने कामको पनि थालनी गरिएको छ ।

पछिल्ला सर्वेक्षणहरूले के देखाएका छन् भने सरसफाइमा उल्लेख्य प्रगति हासिल गरिएको छ, खासगरि सरसफाइ सेवामा पहुँच बृद्धि तथा खुला दिसा गर्ने क्रममा न्युनीकरण गर्ने तर्फ प्राप्त भएका उपलब्धीहरू महत्वपूर्ण छन् । यद्यपि हासिल उपलब्धीको दिगोपनको सुनिश्चितता, पूर्ण सरसफाइ अवस्थाको श्रृजना तथा सहरी क्षेत्रहरूमा फोहर पानी तथा लेदो व्यवस्थापन जस्ता समस्याहरूको सम्बोधन गर्ने तर्फ निकै प्रयाश गर्नु आवश्यक रहेको छ । स्वस्थ्य आनीवानी व्यवहारमा ल्याउन समय लाग्छ, तापनि यसतर्फ क्रमशः सुधार पनि देखिदै छ ।

खानेपानी प्रणालीहरूको दिगोपना यस क्षेत्रकै लागि एक प्राथमिकताको सवाल हो । प्रणालीहरूको न्युन दिगोपन र सुचारूपनका पछाडि आंशिक रूपमा प्रणालीहरूको संचालन एवम् मर्मत सम्भार व्यवस्थापनमा रहेको अपयसिता कारकको रूपमा रहेको देखिन्छ ।

खानेपानी प्रणालीहरूको सुरक्षा तथा उपलब्ध खानेपानी सेवाको गुणस्तर पनि महत्वपूर्ण सवालका रूपमा रहेका छन् । खानेपानी र सरसफाइ सेवामा समन्यायिक पहुँचको सवाल पनि उत्तिकै महत्वका साथ सम्बोधन गरिनु पर्ने छ । सेवा नपुगेका जनसंख्यालाई सेवा पुऱ्याउनु यस क्षेत्रको अर्को प्राथमिकताको विषय रहेको छ । विभिन्न श्रोतहरूले फरक फरक आँकडा प्रस्तुत गरेतापनि सेवा नपुगेको जनसंख्या ९% को हाराहारी रहेको अनुमान रहेको छ । त्यो जनसंख्याको हिस्सा निरपेक्ष रूपमा गाउँ, सहर तथा जुनसुकै पर्यावरणीय भूभागमा छरिएर रहेका हुन सक्दछन् । ती छुटेका जनसंख्याको हिस्सालाई दहो ससंयन्त्र मार्फत समेटनु पर्नेमा विवाद नरहला । अन्य सवालका साथ साथै यस सवाल लाई भावी योजना तथा कार्यक्रमहरूले ध्यान पुऱ्याउनु

आवश्यक छ। बजेट व्यवस्थाका अलावा सेवाबाट बन्चित जनसंख्याको परिस्थितिको जायजा, विवेचना गर्दै उनिहरूको खानेपानी र सरसफाइ सुविधामा पहुँचको मानवीय आवश्यकता पूर्ति तर्फ सम्बद्ध सबै व्यक्ति, समाज र संस्थाहरूले सामाजिक दायित्वका रूपमा लिई प्रयास केन्द्रित गर्नु आवश्यक छ। यि सबै सवालहरूको यथोचित सम्बोधन मार्फत पन्ध्रौँ योजनाको अन्तय सम्ममा सबैको लागि आधारभूत खानेपानी र सरसफाइ सेवा भन्ने खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रले तय गरेको ध्यय पूरा हुने छ ।

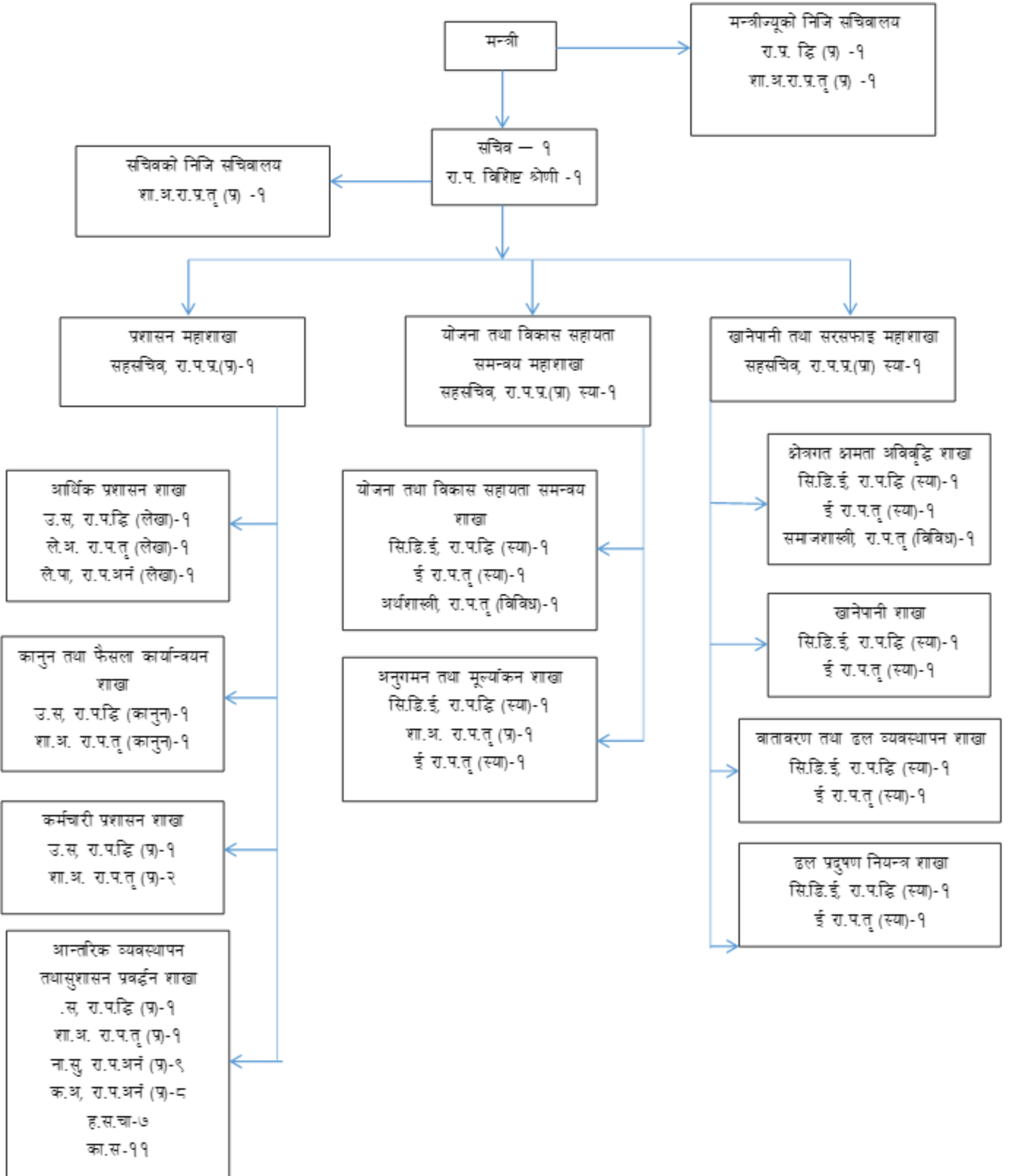
## २. मन्त्रालयको काम, कर्तव्य र अधिकार

नेपाल सरकार (कार्य विभाजन पहिलो संशोधन) नियमावली, २०७४ मा खानेपानी मन्त्रालयको कार्य क्षेत्र देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ:

- खानेपानी र सरसफाइ सम्बन्धी निनि, कानुन र मापदण्ड ।
- राष्ट्रियस्तरको ठूला खानेपानी आयोजना र अन्तर प्रदेश खानेपानी आयोजना ।
- राष्ट्रियस्तरका प्रशोधन सहितका बृहत ढल र अन्तर प्रदेश ढल प्रशोधन सहितका आयोजनाहरूको पहिचान निर्माण र नियमन ।
- मन्त्रालय सम्बन्धी राष्ट्रिय तथ अन्तराष्ट्रिय संस्थासँग सन्धी सम्झौता सम्पर्क र समन्वय ।
- मन्त्रालय सम्बन्धी सार्वजनिक संस्थान, प्राधिकरण प्रतिष्ठान, कम्पनी आदिको सञ्चालन र नियमन ।
- नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा सिभिल इन्जिनियरिङ्ग समूहको स्यानिटरी उप समूहको संचालन ।



ख. खानेपानी मन्त्रालयको संगठन संरचना



#### ४. मन्त्रालयबाट प्रधान गरिने सेवा

यस मन्त्रालयको समग्र कार्य सम्पादन गर्ने माननीय मन्त्रीज्यू, श्रीमान सचिवज्यू र सचिवज्यू मातहत प्रशासन महाशाखा, योजना तथा विकास सहायता समन्वय महाशाखा र खानेपानी तथा सरसफाइ महाशाखा र महाशाखा अन्तर्गत शाखाहरू रहेका छन् । मन्त्रालयका महाशाखा एवं शाखाहरूको कार्य विवरण तपशिल बमोजिम रहेको छ ।

#### क) प्रशासन महाशाखा

- १) मन्त्रालयसँग सम्बन्धित कानूनको कार्यान्वयन, सुधार, संशोधन र परामर्श सम्बन्धी,
- २) नेपाल इन्जिनियरिङ सेवा, सिभिल समूह, स्यानीटरी उपसमूहहरूको संचालन, नियुक्ति, पदस्थापन, सरुवा, बहुवा, काज, कायममुकायम, पुरस्कार र दण्ड, विभागीय कारवाही, अवकाश र राजिनामा सम्बन्धी तथा सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी,
- ३) आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी,
- ४) वेरजु फछ्यौट सम्बन्धी,
- ५) आन्तरिक व्यवस्थापन, गुनासो व्यवस्थापन र सुशासन प्रवर्द्धन सम्बन्धी,
- ६) प्रशासकीय अभिलेख र तथ्यांक सम्बन्धी,
- ७) वैदेशिक छात्रवृत्ति र अध्ययन/भ्रमण/तालिम/गोष्ठी/सेमिनारमा मनोनयन सम्बन्धी,
- ८) प्रशासनिक व्यवस्थापन परीक्षण सम्बन्धी,
- ९) मन्त्रिपरिषद्मा पेश हुने प्रस्ताव सम्बन्धी ।

#### ख. कर्मचारी प्रशासन शाखा

१. मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन सम्बन्धी,
२. स्वीकृत दरबन्दी निजामती किताबखानामा दर्ता सम्बन्धी,
३. मन्त्रालय र अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा रिक्त रहेका पदपूर्तिका लागि माग गर्ने र छनौट भई आएका कर्मचारीहरूलाई नियुक्ति, बहुवा तथा पदस्थापन सम्बन्धी,
४. कर्मचारीहरूका कार्य संपादन मूल्यांकन सम्बन्धी,
५. कर्मचारीहरूको विवरण, दरबन्दी, हाजिरी, गयल, विदा रेकर्ड र व्यक्तिगत अभिलेख सम्बन्धी,
६. विभागीय कारवाही सम्बन्धी,
७. निमित्त, कायम मुकाम, काज सम्बन्धी,

८. वैदेशिक छात्रवृत्ति र अध्ययन/भ्रमण/तालिम/गोष्ठी/सेमिनार का लागि उम्मेदवार मनोनयन सम्बन्धी,
९. अध्ययन वा तालिममा जाने र फर्कने व्यक्तिहरूको विवरण सम्बन्धी,
१०. सम्बद्धता निर्धारण सम्बन्धी,
११. मन्त्रालयले सम्पन्न गर्नुपर्ने बहुवा समितिको सचिवालय सम्बन्धी ।

#### आ) आन्तरिक व्यवस्थापन तथा सुशासा प्रवर्द्धन शाखा

१. कर्मचारीहरूको आन्तरिक खटन पटन र आन्तरिक व्यवस्थापन सम्बन्धी,
२. मन्त्रालयका लागि आवश्यक परिवहन एवं संचार संयन्त्रको व्यवस्थापन सम्बन्धी,
३. मन्त्रालयका लागि आवश्यक सवारी साधन, मेशिनरी औजार तथा जिन्सी सामानहरूको खरिद, भण्डारण, आपूर्ति, मर्मत, सम्भार, जिन्सी निरीक्षण तथा लिलाम विक्रिको व्यवस्था सम्बन्धी,
४. मन्त्रालयको सुरक्षा तथा सरसफाइ प्रबन्ध सम्बन्धी,
५. कर्मचारी बैठक र सोको निर्णय कार्यान्वयन एवं अनुगमन सम्बन्धी,
६. मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायमा कार्यरत कर्मचारी र राष्ट्र सेवकको सम्पत्ति विवरण सम्बन्धी,
७. मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूले सम्पादन गर्ने कार्यहरूका सम्बन्धमा आइपर्ने विभिन्न गुनासो व्यवस्थापन, उजुरीको छानबिन तथा संसदीय निगरानी निकायबाट प्राप्त सूझाव व्यवस्थापन सम्बन्धी,
८. अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको सहायक सम्पर्क बिन्दु भई कार्य गर्ने सम्बन्धी ।

#### ई) आर्थिक प्रशासन शाखा

- १) मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायको वार्षिक बजेट तयारी, संशोधन र रकमान्तर सम्बन्धी,
- २) मन्त्रालय अन्तर्गतका विकास आयोजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा सहयोग सम्बन्धी,
- ३) वैदेशिक सहयोगमा सञ्चालित आयोजनाहरूको सोधभर्ना सम्बन्धी,
- ४) अख्तियारी बाँडफाँड सम्बन्धी,
- ५) स्वीकृत विनियोजन बमोजिम बजेट खर्चको केन्द्रीय लेखा सम्बन्धी,
- ६) विनियोजन, धरौटी र राजश्वका विवरण अद्यावधिक सम्बन्धी,
- ७) लेखा परीक्षण सम्बन्धी,
- ८) मातहत निकायको आर्थिक प्रशासन कार्यको अनुगमन सम्बन्धी,
- ९) बेरजु अभिलेख र बेरजु फछ्याँट सम्बन्धी,
- १०) आर्थिक प्रशासन शाखासंग सम्बन्धित कार्यको प्रगति विवरण सम्बन्धी ।

## उ) कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा

- १ ऐन, नियम, गठन आदेश, विनियम, कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्डको मस्यौदा तयारी एवं परिमार्जन सम्बन्धी,
- २ मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायलाई दिने कानुनी राय परामर्श सम्बन्धी,
- ३ मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायका तर्फबाट दिने लिखित जवाफ एवं प्रतिउत्तर सम्बन्धी,
- ४ मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायको मुद्दाको रोहमा प्रतिरक्षा सम्बन्धी,
- ५ मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायबाट गरिने वार्ता, संझौता आदिमा सहभागिता, वार्ताका बुँदा तयारी एवं संझौताको मस्यौदा सम्बन्धी,
- ६ नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन गरिने सूचना सम्बन्धी,
- ७ मानव अधिकार सम्बन्धी,
- ८ मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकाय पक्ष विपक्ष हुने वा भएको मुद्दामा सम्बन्धित अड्डा अदालतमा दिइने उजूरी वा प्रतिवाद वा लिखित जवाफ वा पुनरावेदनको लिखित तयारी र महान्यायधिवक्ताको कार्यालयसँग समन्वय सम्बन्धी,
- ९ अदालतबाट भएका फैसला तथा निर्देशनात्मक आदेशको अभिलेख एवं कार्यान्वयन सम्बन्धी।

**(ख) योजना तथा विकास सहायता समन्वय महाशाखा**

- १) मन्त्रालय र अन्तर्गतका विभिन्न विकास आयोजनाहरूको तर्जुमा, अनुगमन, मूल्याङ्कन, समन्वय सम्बन्धी,
- २) वार्षिक कार्यक्रम तर्जुमा र संशोधन सम्बन्धी,
- ३) कर्मचारीहरूको दक्षता अभिवृद्धि सम्बन्धी,
- ४) वैदेशिक सहयोग सम्बन्धी,
- ५) अन्तर्राष्ट्रिय सन्धी, अभिसन्धी, समझौता, समझदारी एवं प्रतिबद्धता कार्यान्वयन तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी,
- ६) मन्त्रालय र अन्तर्गतका विभिन्न विकास आयोजनाहरूको अनुगमन, मूल्यांकन तथा प्रगति समीक्षा सम्बन्धी,
- ७) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सस्थासँग गरिने लगानी प्रवर्द्धन, समझौता, सम्पर्क र समन्वय सम्बन्धी,
- ८) लैंगिक सामाजिक समावेशिकरण सम्बन्धी,
- ९) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूको नीति तर्जुमा र कार्यान्वयन पक्षको अनुगमन सम्बन्धी,
- १०) आयोजना/कार्यक्रम संचालनका लागि नीति निर्धारण सम्बन्धी,
- ११) प्रदेश तथा स्थानीय तहका निकायसँग समन्वय सम्बन्धी ।

**(अ) योजना तथा विकास सहायता समन्वय शाखा**

- १) मन्त्रालय र अन्तर्गत विदेशी लगानी प्रवर्द्धन सम्बन्धी,
- २) अन्तर्राष्ट्रिय सन्धी, अभिसन्धी, समझौता, समझदारी एवं प्रतिबद्धता कार्यान्वयन तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी,
- ३) वैदेशिक सहयोगबाट संचालन हुने आयोजनाहरूका सम्बन्धमा भएका समझौता तथा अभिलेख सम्बन्धी,
- ४) वैदेशिक सहयोगका लागि विकास साझेदारको पहिचान सम्बन्धी,
- ५) वैदेशिक सहयोग नीतिको अध्ययन, अनुसन्धान र विश्लेषण सम्बन्धी,
- ६) वैदेशिक सहयोग अन्तर्गत संचालन हुने कार्यक्रम तथा आयोजना तर्जुमा सम्बन्धी,
- ७) अन्तर्राष्ट्रिय विकास साझेदारहरूसँग समन्वय सम्बन्धी,
- ८) आयोजनामा आवद्ध विदेशीहरूको प्रवेशाज्ञा सम्बन्धी,
- ९) मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको वैदेशिक सहयोग सम्बन्धमा आईपने अन्य कार्यहरू,
- १०) मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको कार्यक्रम तर्जुमा, वार्षिक योजना, बजेट प्रक्षेपण र बजेट सिलिङ सम्बन्धी,
- ११) मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूका आयोजनाको वार्षिक कार्यक्रम स्वीकृति/संशोधन सम्बन्धी,

- १२) मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित विभिन्न विकास कार्यक्रमबीच समन्वय सम्बन्धी
- १३) मन्त्रालय अन्तर्गत संचालन हुने कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको लागि जनशक्ति प्रक्षेपण एवं दक्षता अभिवृद्धि सम्बन्धी
- १४) वार्षिक योजना, कार्यक्रम तथा बजेट स्वीकृति बारे सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय सम्बन्धी
- १५) मन्त्रालयको सूचना संप्रेषण सम्बन्धी ।

#### (आ) अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा

- १) मन्त्रालय र अन्तर्गतका आयोजनाहरूको मासिक, चौमासिक, अर्ध वार्षिक र वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयारी, अभिलेख र समीक्षा सम्बन्धी
- २) विकास आयोजनाहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सूचक तयारी सम्बन्धी
- ३) मन्त्रालय र अन्तर्गत संचालित आयोजनाहरूको अनुगमन एवं मूल्याङ्कन सम्बन्धी
- ४) मन्त्रालय स्तरीय विकास समस्या समाधान समितिको बैठक र सो समक्ष पेश गर्ने सुझाव सम्बन्धी
- ५) राष्ट्रिय विकास समस्या समाधान समिति र राष्ट्रिय योजना आयोगको केन्द्रीय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन महाशाखा सम्बन्धी
- ६) मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूबाट भए गरेका कार्यहरूको प्रगति विवरण पुस्तिका प्रकाशन सम्बन्धी
- ७) मन्त्रालय र अन्तर्गतबाट संचालित विभिन्न विकास आयोजनाहरूको आवधिक समीक्षा सम्बन्धी
- ८) आयोजनाहरूको प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धी ।

## ग. खानेपानी तथा सरसफाई महाशाखा

- १) खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको समष्टीगत विकास, विस्तार र सम्बर्द्धनका लागि नीति, रणनीति तथा कार्यनीति तर्जुमा सम्बन्धी,
- २) नीति, रणनीति तथा कार्यनीतिको कार्यान्वयनको सुपरीवेक्षण, अनुगमन तथा नियमन सम्बन्धी,
- ३) खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रमा संलग्न सरकारी, गैरसरकारी र निजी संस्था तथा निकायहरुबीच समन्वय सम्बन्धी,
- ४) खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रसँग सम्बन्धित प्राविधिक, आर्थिक, सामाजिक तथा वातावरणीय विषयहरुमा परामर्श सम्बन्धी,
- ५) संघ स्तरमा गठित वा गठन हुने सबै प्रकारका खानेपानी तथा सरसफाइको क्षेत्रसँग सम्बन्धित समन्वय समितिको सचिवालय,
- ६) खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रमा संलग्न विकास साझेदार बीच समन्वय र सामन्जस्य सम्बन्धी,
- ७) खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धमा मन्त्रालयमा पेश हुने विषयमा राय तथा परामर्श सम्बन्धी,
- ८) खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रमा आवश्यक पर्ने ऐन नियमबारे राय एवं परामर्श सम्बन्धी,
- ९) खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको दीर्घकालिन योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन सम्बन्धी,
- १०) जल प्रदुषण रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धी नीति कार्यानिति ,रणनिति ,एवं योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनको सुपरीवेक्षण अनुगमन तथा नियमन ,सम्बन्धी,
- ११) प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण (IEE)तथा वातावरणीय प्रभाव सुल्याइन(EIA) सम्बन्धी,
- १२) वातावरणीय प्रभावको अनुगमन एवं परीक्षण गरी प्रतिकूल प्रभावलाई न्यूनिकरण गर्न उपयुक्त प्रविधिको पहिचान, अनुसन्धान, अध्ययन र प्रयोग गर्न गराउन कार्यान्वयन निकायहरुलाई मागनिर्देशन गर्ने सम्बन्धी ।

## (अ) खानेपानी शाखा

- १) खानेपानी आवश्यकताको परिपूर्ति गर्न राष्ट्रियस्तरमा योजनाबद्ध रुपमा अल्पकालिन तथा दीर्घकालिन कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी,
- २) कार्यान्वयन निकाय र कार्यक्रमहरु बीच केन्द्रीय स्तरमा गर्नुपर्ने समन्वय सम्बन्धी,
- ३) आयोजनाहरुको सेवाको वर्गीकरण गरी स्तर, प्रकृति, प्रविधि अनुसारको विभिन्न खानेपानी आयोजनाहरुको कार्यान्वयन प्रकृया निर्धारण गर्न तर्जुमा एवं पुनरावलोकन गर्नुपर्ने मागदर्शन सम्बन्धी,

- ४) सरकारी, गैरसरकारी तथा नीजि क्षेत्रबाट संचालित सहरी तथा ग्रामिण खानेपानी आयोजनाहरूबाट लाभान्वित जनसंख्या, भएका उपलब्धिहरू, उपलब्ध सेवास्तर तथा अन्य (गुणस्तर तथा परिणाम) व्यवस्थापकीय सूचनाहरूको संकलन, विश्लेषण तथा पृष्ठपोषण सम्बन्धी,
- ५) सरकारी तथा निजी क्षेत्रबाट संचालित खानेपानी आयोजना कार्यान्वयन गर्न उपलब्ध गराउने सहयोग सम्बन्धी,
- ६) द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरूलाई खानेपानी कार्यक्रमहरू तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्न उपलब्ध गराउनुपर्ने प्राविधिक सहयोग सम्बन्धी।

**(आ) जल प्रदूषण नियन्त्रण शाखा,**

- १) जल प्रदूषणसँग सम्बन्धित कानून, नीति तथा मापदण्डहरूको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, सुल्याङ्कन, परीक्षण तथा नियमनसम्बन्धी,
- २) जल प्रदूषण सूचक तथा जल प्रदूषण गुणस्तर सम्बन्धी,
- ३) नदी तथा ताल तलैयाको प्रदूषण सम्बन्धी,
- ४) उद्योगहरूबाट हुने जल प्रदूषण सम्बन्धी,
- ५) मानवीय फोहोर (Faecal Sludge) सम्बन्धी,
- ६) उद्योगहरूबाट निस्किएका फोहोर नियमन सम्बन्धी,
- ७) जल प्रदूषण नियन्त्रण बारे संस्थागत क्षमता विकास सम्बन्धी,

**(इ) वातावरण तथा ढल व्यवस्थापन शाखा**

- खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा पुनःस्थापना सम्बन्धी,
- विकास साझेदारहरूको सहयोगबाट सञ्चालन हुने विपद् व्यवस्थापन र खानेपानी तथा सरसफाई क्लस्टर र अन्य क्लस्टरसँग समन्वय सम्बन्धी,
- शहरी तथा ग्रामिण क्षेत्रहरूमा वर्षाती तथा ग्राहस्थ ढल निकास (सडक सतहको ढल बाहेक) व्यवस्थापन तथा वातावरणीय सरसफाई आयोजनाहरूबाट लाभान्वित जनसंख्या, भएका उपलब्धिहरू र उपलब्ध सेवाको स्तर तथा अन्य व्यवस्थापकीय सूचनाहरूको (गुणात्मक तथा परिणामात्मक) संकलन, विश्लेषण तथा प्राप्त परिणामको पृष्ठपोषण सम्बन्धी,

- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण (IEE) तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन(EIA)सम्बन्धी,
- सार्वजनिक तथा नीजि क्षेत्रबाट संचालित सरसफाई आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्न उपलब्ध गराउनु पर्ने प्राविधिक सहयोग सम्बन्धी ।

### (ई) क्षेत्रगत क्षमता अभिवृद्धि शाखा

- १) क्षेत्रगत समन्वय कायम गरी दक्ष, प्रभावकारी र जवाफदेही खानेपानी तथा सहरी विकास क्षेत्रको विकास सम्बन्धी,
- २) मन्त्रालयसँग सम्बन्धित विभिन्न निकायहरूसँग समन्वय सम्बन्धी,
- ३) संचालक तथा सेवा प्रदायक (Utility Operators)हरूको मापदण्ड निर्धारण एवं अनुगमन सम्बन्धी,
- ४) प्रदेश, स्थानीय तह र विकास साझेदारसँग समन्वय एवं सहकार्य सम्बन्धी,
- ५) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय अनुभव, अध्ययन, ज्ञान तथा सीपहरू आदान प्रदान सम्बन्धी,
- ६) प्रदेश तथा स्थानीय तहमा कार्यरत जनशक्तिको खानेपानी एवं सहरी विकास क्षेत्रमा क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी,
- ७) गैरसरकारी तथा नीजि क्षेत्रको लगानी आकर्षित गर्ने सम्बन्धी,
- ८) मन्त्रालयसँग सम्बन्धित क्षेत्रको विकासका लागि मध्यकालिन तथा दीर्घकालिन अवधारणा तयारी सम्बन्धी,
- ९) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाका प्रस्तावहरू सम्बन्धी ।

#### ५. मन्त्रालयको महाशाखा/ शाखाहरु

- सम्माननीय प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाज्यू
- श्रीमान सचिव प्रमिला देवी शाक्य बज्राचार्य
- प्रशासन महाशाखा — सहसचिव श्री रमेश न्यौपाने
  - प्रशासन शाखा — उपसचिव श्री रामकृष्ण अधिकारी
  - आन्तरी व्यवस्थापन तथा सुशासन प्रवर्द्धन शाखा — उपसचिव श्री विनोद कुमार खनाल
  - आर्थिक प्रशासन शाखा — उपसचिव (लेखा) श्री कमान सिंह खत्री
  - कानून तथा फैसला शाखा — उपसचिव (कानून) श्री हरि सिंह धामी
- योजना महाशाखा — सहसचिव श्री सुनिल कुमार दास
  - योजना शाखा — सि.डि.ई श्री राजु महत
  - अनुगमन तथा मुल्यांकन शाखा — सि.डि.ई. श्री
- खानेपानी महाशाखा — सहसचिव श्री मिना श्रेष्ठ
- खानेपानी शाखा — सि.डि.ई. योगेन्द्र चित्रकार

#### ६. सेवा प्राप्त गर्ने लाग्ने दस्तुर र अवधि

मन्त्रालयबाट प्रदान हुने सेवाको लागी कुनै दस्तुर लाग्दैन। सूचना सम्बन्धी सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधीका सम्बन्धमा सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ ले तोके बमोजिम हुनेछ ।

#### ७. निर्णय गर्ने प्रकृया र अधिकारी

आन्तरीक प्रशासनिक र अन्य विषयको निर्णय सम्बन्धित महाशाखाबाट पेश हुने टिप्पणीमा सचिवस्तर र माननीय मन्त्रीस्तरबाट गरिने र नेपाल सरकार कार्यसम्पादन नियमावली, २०७४ बमोजिम मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पठाउनु पर्ने विषयमा यस मन्त्रालयबाट मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश भई त्यहाँबाट निर्णय गरिने व्यवस्था रहेको छ ।

#### ८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

- सचिव श्री प्रमिला देवी शाक्य बज्राचार्य

#### ९. आ.व. २०७७।७८ मा संचालन गरेको कामको विवरण

		कैफियत
क्र.स.	मुख्य क्रियाकलाप	
१	खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग अन्तर्गत	
११.	खानेपानी सेवा नियमन तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम	
१२.	खानेपानी गुणस्तर सुधार कार्यक्रम	
१३.	तेस्रो साना सहरी खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रगत आयोजना	
१४.	जलवायु अनुकूलित बृहत खानेपानी आयोजना	
१५.	ढल निर्माण तथा प्रशोधन कार्यक्रम	
१६.	जनसाधन विकास कार्यक्रम	
१७.	सहलगानी खानेपानी तथा सरसफाई आयोजना	
१८.	सहरी खानेपानी तथा सरसफाई आयोजना (क्षेत्रगत)	
१९.	खानेपानी विभाग	
२	मेलम्ची खानेपानी आयोजना प्रथम चरण अन्तर्गत	
२१.	हेडवर्क्स निर्माण कार्य	
२२.	सुरुङ्गको फाईनल फिनिशिंग कार्य	
२३.	पानी प्रशोधन केन्द्र निर्माण भाग २-	
२४.	मेलम्ची दोस्रो चरणको DPR तयारि कार्य	
३	आयोजना कार्यान्वायन निर्देशनालय अन्तर्गत	
	काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी सुधार आयोजना	
३१.	रिडरोड भित्री तथा बाहिरी क्षेत्रमा वितरण पाइपहरू विच्छेदनाउने	
३२.	मेलम्ची खानेपानी सुन्दरीजल झरे पश्चात पानी संचालन गर्ने क्रममा मुख्य प्रसारण लाइन, वितरण पाइप सजल आदी Testing and Commissioning गर्ने कार्य (३०.० कि.मी. सम्पन्न भई सकेको)	
३३.	मुख्य प्रसारण पाइपको (४७.० कि.मी.) Testing and Commissioning गर्ने कार्य	
३४.	वितरण प्रणालीमा House Connection गर्ने कार्य	
३५.	विभिन्न स्थानमा कूल ७४,५०० घ.मि. क्षमताका १० वटा पानीपोखरी निर्माण	
	काठमाण्डौ उपत्यका फोहोरपानी व्यवस्थापन आयोजना अन्तर्गत	
३६.	गुहोश्वरी फोहर पानी प्रशोधन केन्द्र निर्माण	
३७.	हनुमन्ते, मनोहरा नदी तथा खस्याङ खुसुङ खोलाको दाया बाया क्षेत्रमा ढल निर्माण गर्ने कार्य ।	
३८.	सल्लाघारी, कोडकु तथा धोबीघाट प्रदूषित पानी प्रशोधन केन्द्र	

४	काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड अन्तर्गत	
४१.	ढल प्रशोधन केन्द्र अन्तर्गत चाल्नाखेलमा ढल प्रशोधनको लागि करिव ६५५ रोपनी जग्गा अधिग्रहण गर्ने कार्य	
४२.	वर्षातको पानी संकलन	
४३.	भूमिगत पानी व्यवस्थापन	
४४.	साना खानेपानी आयोजना	
५	काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेड (KUKL) अन्तर्गत	
५१.	श्रोत संरक्षण	
५२.	पाइप लाइन विस्तार	
५३.	ढल लाइन विस्तार	
५४.	पानीप्रशोधन केन्द्र पुर्न निर्माण	
५५.	टैकरबाट पानी वितरण	
६	नेपाल खानेपानी संस्थान अन्तर्गत	
६१.	खानेपानी उत्पादन वृद्धि कार्यक्रम	
६२.	पम्पसेट खरिद तथा जडान (समरसिबल तथा बुस्टर)	
६३.	पानीपोखरी निर्माण सम्पन्न गर्ने काम	
७	ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाइ कोष विकास समिति अन्तर्गत	
७१.	खानेपानी आयोजनाहरू निर्माण गर्ने कार्य	

#### १०. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम थर

- सचिव श्री प्रमिला देवि शाक्य बज्राचार्य
- प्रवक्ता श्री रमेश न्यौपाने (सहसचिव)
- सूचना अधिकारी श्री विनोद कुमार खनाल (उपसचिव)

#### ११. ऐन, नियम, विनियम र निर्देशिकाको सूची

यस खानेपानी मन्त्रालयका काम कारवाही सम्बन्धि नेपाल सरकारका ऐन नियम विनियम तथा निर्देशिका तपशिल बमोजिम रहेका छन् ।

- जलस्रोत ऐन, २०४९ (नेपालीमा)
- Water laws in Nepal (English) February 2061 (2005)
- नेपाल खानेपानी संस्थान ऐन, २०४६
- वातावरण संरक्षण ऐन(नेपालीमा) १९९७-
- वातावरण संरक्षण ऐन-१९९७ (अंग्रेजिमा)
- सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५
- वातावरण संरक्षण नियमावली(नेपालीमा) १९९७-
- वातावरण संरक्षण नियमावली-१९९७ (अंग्रेजिमा)
- खानेपानी महशुलनियमावली (असुल उपर गर्ने), २०५०
- खानेपानी नियमावली, २०५५
- खानेपानी नियमावली, २०५५

१२. आम्दानी खर्च र आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अध्यावधिक विवरण



खर्चको फाटवारी

असार महिनाको

म. ले. प. फा. न. २१०

आर्थिक वर्ष:- २०७७/७८  
बजेट उपशीर्षक : ग्रामिण खानेपानी तथा सरसफाइ कोष(३१३५१०१३)

खर्च/विशेष सङ्केत नं	खर्चविशेष सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकास	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेस्की बाहेक खर्च रकम	बँकी बजेट
२११३४	कर्मचारीको डैटक भत्ता	४००,०००.००	३६०,०००.००	३६०,०००.००	०.००	३६०,०००.००	३६०,०००.००	४०,०००.००
२२११२	संचार महसुल	३४८,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३४८,०००.००
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	६०७,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	६०७,०००.००
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	५००,०००.००	३७१,७३६.००	३७१,७३६.००	०.००	३७१,७३६.००	३७१,७३६.००	१२८,२६४.००
२२२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	२००,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	२००,०००.००
२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री	७६३,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	७६३,०००.००
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	१,०००,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१,०००,०००.००
२२५१३	करार सेवा शुल्क	२,२७६,०००.००	२,११९,४०१.००	१,९४६,५४१.००	१७२,८६०.००	२,११९,४०१.००	२,११९,४०१.००	१५६,५९९.००
	कुल जम्मा	७,९००,०००.००	२,८५९,१३७.००	२,६७८,२७७.००	१७२,८६०.००	२,८५९,१३७.००	२,८५९,१३७.००	५,०४०,८६३.००

अन्तिम बजेटको तुलना ( %प्रतिशतमा)

खर्च/विशेष सङ्केत नं	खर्च/विशेष सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकास	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेसकी	पेसकी बाहेक खर्च रकम	बाँकी बजेट
२२५१२	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	५२९,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	५२९,०००.००
२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	१,०००,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१,०००,०००.००
२२७११	विविध खर्च	२७७,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	२७७,०००.००
	कुल जम्मा	७,९००,०००.००	२,८५९,९३७.००	२,६७८,२७७.००	१७२,८६०.००	२,८५९,९३७.००	०.००	२,८५९,९३७.००	५,०४८,८६३.००
	अन्तिम बजेटको तुलना ( %प्रतिशतमा )								



तयार गर्नेको दस्तखतः

नामः

दर्जाः

मितिः

प्रमाणित गर्नेको दस्तखतः

नामः

दर्जाः

मितिः



कार्यालय कोड नं.: ३१३००३५०१

खर्चको फाटवारी  
असार महिनाको

म. ले. प. फा. न. २१०

आर्थिक बर्ष:- २०७७/७८  
बजेट उपशीर्षक : खानेपानी मन्त्रालय[३१३०००११४]

खर्च/वित्तीय सङ्केत नं	खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकास	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेस्की राहोक खर्च रकम	पेस्की राहोक खर्च रकम	बाँकी बजेट
३११२१	सवारी साधन		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	
३११२२	मेशिनरी तथा औजार	७००,०००.००	६९७,९००.००	४८५,९००.००	२१२,०००.००	६९७,९००.००	६९७,९००.००	६९७,९००.००	२,९००.००
३११२३	फर्निचर तथा फिक्सर्स	२,०००,०००.००	६९७,५३६.००	६९६,१४८.००	८९,३८८.००	६९७,५३६.००	६९७,५३६.००	६९७,५३६.००	१,३०२,४६४.००
३११६१	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	७००,०००.००	२१६,८९३.००	९०,२८७.००	१२६,५२६.००	२१६,८९३.००	२१६,८९३.००	२१६,८९३.००	४८३,१०७.००
३११७२	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श सुधार खर्च	१,०००,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१,०००,०००.००
	कुल जम्मा	४,४००,०००.००	१,६१२,२४९.००	१,९९२,३३५.००	४९९,९१४.००	१,६१२,२४९.००	१,६१२,२४९.००	१,६१२,२४९.००	२,७८७,७५१.००

अन्तिम बजेटको तुलना ( %प्रतिशतमा )

तयार गर्नेको दस्तखतः

नामः

प्रमाणित गर्नेको दस्तखतः

नामः



खानेपानी मन्त्रालय  
कार्यालय कोड नं.: ३०७७/७८

खर्चको फाटवारी

असार महिनाको

म. त्ने. प. फा. न. २१०

आर्थिक वर्ष:- २०७७/७८  
बजेट उपशीर्षक : खानेपानी मन्त्रालय (३१३०००११३)

वर्ष/वित्तीय सङ्केत नं	खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	पस महिना सम्मको निकास	गत महिना सम्मको खर्च	पस महिनाको खर्च	पस महिना सम्मको खर्च	पेशकी	पेशकी बाहेक खर्च रकम	वॉली बजेट
२११११	पारिश्रमिक कर्मचारी	३,३००,०००.००	२,७६०,९३६.००	२,५८९,००३.००	१७१,९३३.००	२,७६०,९३६.००	०.००	२,७६०,९३६.००	५३९,०६४.००
२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	५२०,०००.००	३५०,०००.००	३५०,०००.००	०.००	३५०,०००.००	०.००	३५०,०००.००	१७०,०००.००
२११३२	पोशाक	१,२४८,०००.००	८६५,९४५.००	७९८,७४५.००	६७,४००.००	८६५,९४५.००	०.००	८६५,९४५.००	३८२,८५५.००
२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	३००,०००.००	२९९,५००.००	१९५,५००.००	१०४,०००.००	२९९,५००.००	०.००	२९९,५००.००	५००.००
२११३९	अन्य भत्ता	१००,०००.००	६२,३६०.००	५३,०६०.००	९,३००.००	६२,३६०.००	०.००	६२,३६०.००	३७,६४०.००
	कुल जम्मा	७५,९६७,७२६.००	५४,२७५,४३२.५०	४६,०३५,५९९.३०	८,२३९,८४०.२०	५४,२७५,४३२.५०	०.००	५४,२७५,४३२.५०	२०,८९२,२९४.५०

अन्तिम बजेटको तुलना ( %प्रतिशतमा )

संकेत नं	वार्षावधिकीय संकेतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको विकास	यस महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेशकी बाहेक खर्च रकम	बोकी बजेट
२११४२	पदाधिकारी अन्य सुबिधा	१००,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१००,०००.००
२११४९	पदाधिकारी अन्य भत्ता	४००,०००.००	६३,१७५.००	२,१७५.००	६३,१७५.००	६३,१७५.००	६३,१७५.००	३३६,८२५.००
२११९३	योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	२०९,६००.००	१५४,८००.००	१४२,४००.००	१२,४००.००	१५४,८००.००	१५४,८००.००	५४,८००.००
२२१११	पानी तथा बिजुली	२,७००,०००.००	५८८,२०३.००	५५४,३६०.००	३३,८४३.००	५८८,२०३.००	५८८,२०३.००	२,१११,७९७.००
२२११२	संचार महसुल	७००,०००.००	१७८,४९७.००	१५३,४२६.००	२४,९९१.००	१७८,४९७.००	१७८,४९७.००	५२१,५०३.००
२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)	१,१००,०००.००	२३८,०७६.००	२३८,०७६.००	०.००	२३८,०७६.००	२३८,०७६.००	८६१,९२४.००
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	३,०००,०००.००	२,९६८,५८४.००	२,३६०,६४७.००	६०७,९३७.००	२,९६८,५८४.००	२,९६८,५८४.००	३१,४१६.००
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	३,५०२,०००.००	३,३७१,३६९.००	२,९०६,८७२.००	१,२६४,४९७.००	३,३७१,३६९.००	३,३७१,३६९.००	१३०,६३१.००
२२२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	९००,०००.००	८५०,०००.००	०.००	८५०,०००.००	८५०,०००.००	८५०,०००.००	५०,०००.००
	कुल जम्मा	७५,१६७,७२६.००	५४,२७५,४३१.५०	४६,०३५,५९१.३०	८,२३९,८४०.२०	५४,२७५,४३१.५०	५४,२७५,४३१.५०	२०,८९२,२९४.५०
	अन्तिम बजेटको तुलना ( %प्रतिशतमा )							

### १३. अधिल्लो आर्थिक वर्षमा कुनै कार्यक्रम वा आयोजना संचालन गरेको भए सो को विवरण

- सहरी खानेपानी तथा सरसफाइ (क्षेत्रगत) आयोजनाका २२ मध्ये बाँकी १९ वटा नयाँ आयोजना कार्यान्वयन, २ वटा आयोजनाहरू सम्पन्न, १६ हजार ५ सय जनसंख्यालाई उच्च तथा मध्यम सेवास्तरको खानेपानी उपलब्ध ।
- सहरी खानेपानी तथा सरसफाइ (क्षेत्रगत) आयोजना अन्तर्गत थोक वितरण प्रणाली तथा जलाशययुक्त आयोजना कार्यान्वयन ।
- खानेपानी तथा सरसफाइ सहलगानीका २० वटा आयोजनाहरू सम्पन्न, ४ लाख जनसंख्यालाई उच्च तथा मध्यम सेवास्तरको खानेपानी उपलब्ध ।
- तेस्रो साना सहरी खानेपानी तथा सरसफाइ आयोजनाको एक आयोजना सम्पन्न, ३१ हजार जनसंख्यालाई उच्च तथा मध्यम सेवास्तरको खानेपानी उपलब्ध। प्रथम एवं दोस्रो चरणका १२ वटा आयोजनाहरू स्तरोन्नति गरी २ लाख १३ हजार जनसंख्यालाई सेवा पुनः प्राप्ति ।
- केन्द्रिय खानेपानी आयोजनाका ३ वटा आयोजनाहरू सम्पन्न, २५ हजार जनसंख्यालाई उच्च तथा मध्यम सेवास्तरको खानेपानी उपलब्ध ।
- खानेपानी सेवा विस्तार तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रमका २५२ वटा आयोजनाहरू सम्पन्न, १ लाख ६८ हजार जनसंख्यालाई आधारभूतस्तरको खानेपानी सेवा उपलब्ध
- खानेपानी गुणस्तर सुधारका १३ वटा आयोजनाहरू सम्पन्न, १ लाख १८ हजार जनसंख्यालाई उच्च तथा मध्यम सेवास्तरको खानेपानी उपलब्ध तथा ६० वटा क्लोरिनेसन युनिटबाट १ लाख ७५ हजार जनसंख्यालाई सुरक्षित खानेपानी पुनः प्राप्ति
- ७ वटै प्रदेशमा खानेपानी गुणस्तर परिक्षण प्रयोगशाला स्थापना गरि गुणस्तर परिक्षणको नियमित सेवा उपलब्ध गराउने साथै सडक संजाल भएका सबै स्थानिय तहहरूमा आवश्यकता बमोजिम वाटर एम्बुलेन्सको सेवा विस्तार गरि आकस्मिक र विपद्का अवस्थामा घर दैलोमा पानी परिक्षण, १० लाखलाई विपद्को अवस्थामा सेवा उपलब्ध
- जलवायु अनुकूलित वृहत खानेपानीका ७ वटा आयोजनाहरू सम्पन्न, १ लाख ५ हजार जनसंख्यालाई मध्यम सेवास्तर (आधारभूत सेवास्तरमा समेत थप हुने) को खानेपानी सेवा उपलब्ध

- ढल निर्माण तथा प्रशोधन कार्यक्रमका ५ वटा आयोजनाहरू सम्पन्न, ३३ हजार जनसंख्यालाई प्रशोधित ढल सेवा उपलब्ध
- एकिकृत खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजनाका प्रदेश राजधानी लगायत विभिन्न सहरहरूको सम्भाव्यता अध्ययन कार्य

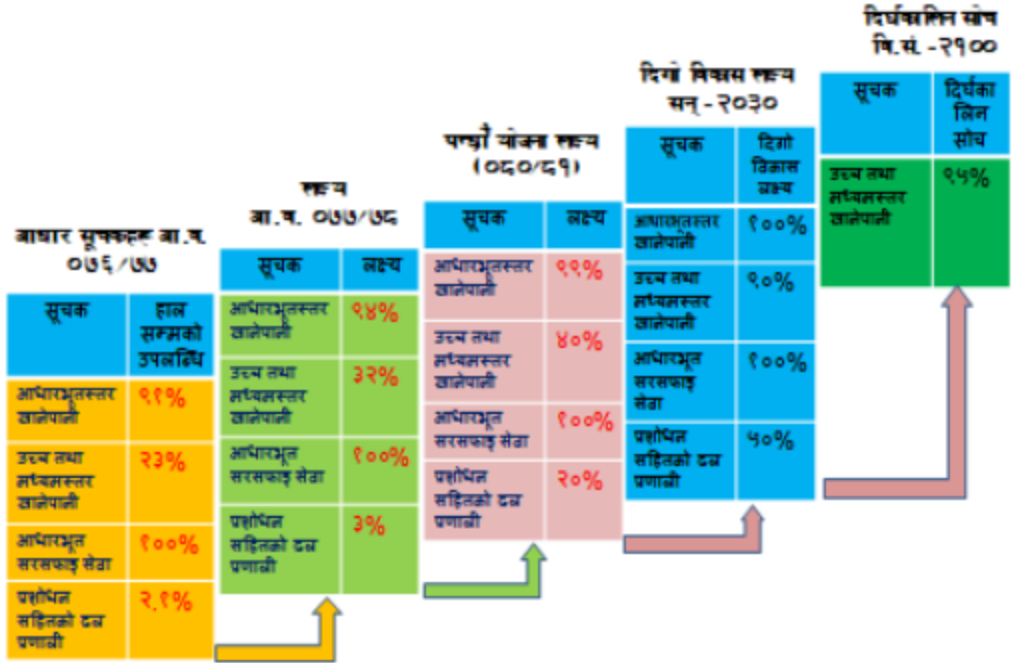
#### १४. Website भए सो को विवरण

यस मन्त्रालयको वेबसाइट [www.mowss.gov.np](http://www.mowss.gov.np) रहेको । वेबसाइट माफत मन्त्रालय र मातहत निकाय सम्बन्धि आवश्यक सूचना/ जानकारी सार्वजनिक एवं अद्यावधिक गर्ने गरिएको ।

#### १५. संचालन गरेको कार्यक्रम र सो को प्रगती विवरण



# खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रका सूचकहरूको उपलव्धी तथा लक्ष्यहरू





# मन्त्रालयका आ.व.०७७/७८ को प्रमुख कार्यसम्पादन सूचकहरु



## माघारभूतस्तरको खानेपानी सेवाबाट लाभान्वित जनसंख्या



आ.व. ०७२/७३ सम्मको प्रगति



आ.व. ०७१/७२ सम्मको प्रगति



आ.व. २०७०/७१ को लक्ष्य

## उच्च मध्यमस्तरको खानेपानी सेवाबाट लाभान्वित जनसंख्या



आ.व. ०७२/७३ सम्मको प्रगति



आ.व. ०७१/७२ सम्मको प्रगति



आ.व. २०७०/७१ को लक्ष्य

## माघारभूत सरसफाइ सेवाबाट लाभान्वित जनसंख्या



आ.व. ०७२/७३ को लक्ष्य

## प्रशोधन सहितको ढल प्रणाली

3.00%

आ.व. ०७२/७३ को लक्ष्य

2.10%

आ.व. ०७१/७२ सम्मको प्रगति



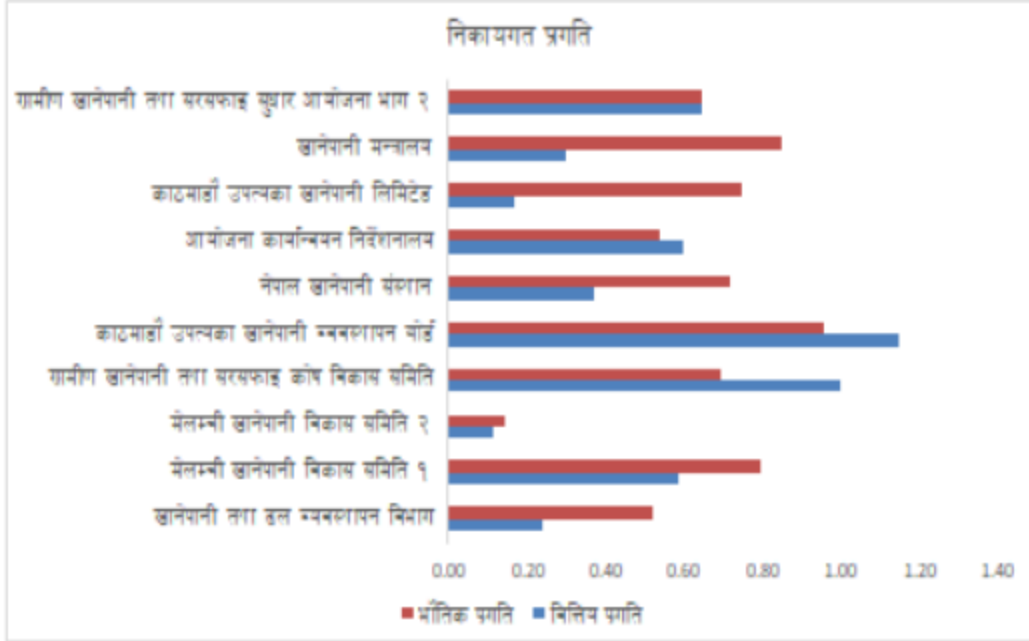
आ.व. २०७७।७८  
निकायगत दोस्रो चौमासिक प्रगति विवरण (रकम रु. हजारमा)



क्र.सं.	निकायहरू	जम्मा बजेट (रु. हजारमा)	प्रति सम्पन्न खर्च (रु. हजारमा)	वित्तिय प्रगति	भौतिक प्रगति
१	खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग	७४,०६,४५२	१७,८०,६७१	२४.०४	५२.००
२	मैलम्ची खानेपानी गामांजन - १	६,७४,११५	३,९६,२८१	५८.७९	७९.५३
३	मैलम्ची खानेपानी गामांजन - २	४,६१,९००	५२,४७१	११.३६	१४.६३
४	सहमीण खानेपानी तथा सरसपयइ बांध विकास समिति	१,८९,९९०	१,८९,९९०	१००.००	६९.५८
५	बाटमझी उपत्यका खानेपानी व्यवस्थापन समिती	७३,०००	८३,८००	११४.७९	९५.८९
६	नेपाल खानेपानी संस्थान	६,१६,५३०	२,३०,८०३	३७.४४	७१.९२
७	गामांजन कार्यालयन निर्देशनालय	२३,६६,०५५	१४,२१,३००	६०.०७	५४.०२
८	बाटमझी उपत्यका खानेपानी लिमिटेड	१,८०,०००	३०,४९२	१६.९४	७५.००
९	खानेपानी मातृशाला	७८५	२३५	२९.९३	८५.००
१०	सहमीण खानेपानी तथा सरसपयइ सुधार गामांजन भाग २	२१,१४४	१३,६५९	६४.६०	६४.५७



आ.व. २०७७/७८  
निकायगत दोस्रो चौमासिक प्रगति विवरण (रकम रु. हजारमा)

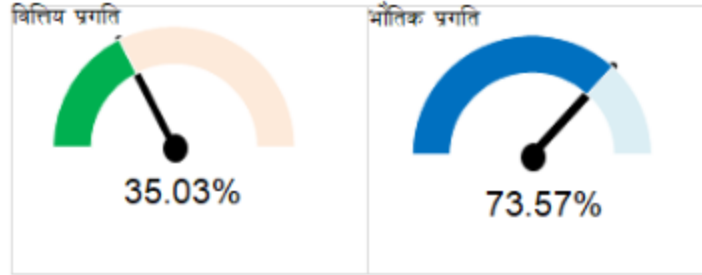




## खानेपानी मन्त्रालयको समष्टिगत प्रगति सारांश (आ.व. २०७७/७८ दोस्रो चौमासिक)



खानेपानी मन्त्रालयको जम्मा



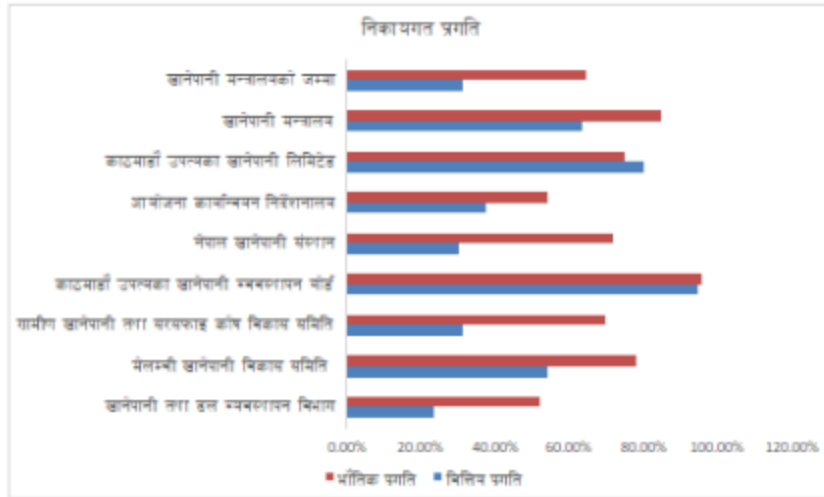
## आ.व. २०७७/७८ निकायगत हाल सम्मको प्रगति विवरण (रकम रु. हजारमा)



निकायहरू	जम्मा खर्च (लाखमा)	हाल सम्मको खर्च (लाखमा)	वित्तीय प्रगति	भौतिक प्रगति
खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग	११७२०९४९	२७७०८३१	२३.६४	५२.००
मंगलेश्वरी खानेपानी विकास समिति	१७८४२५३	९७०३२९	५४.३८	७८.००
ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाइ कार्य विकास समिति	९३५४९०	२९२९२४	३१.३१	६९.५८
काठमाडौं उपत्यका खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड	१५२०००	१४३८००	९४.६१	९५.८९
नेपाल खानेपानी संस्थान	१२२९४००	३७२२४६	३०.२८	७१.९२
शासकत्व कार्यालय निर्देशालय	३७८७५१२	१४२१३००	३७.५३	५४.०२
काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लिमिटेड	३६००००	२८८०००	८०.००	७५.००
खानेपानी मन्त्रालय १९९९	५४४०५	३४५०४	६३.४२	८५.००
खानेपानी मन्त्रालयको जम्मा	२००२४००९	६२९३९३४	३१.४३	६४.६०



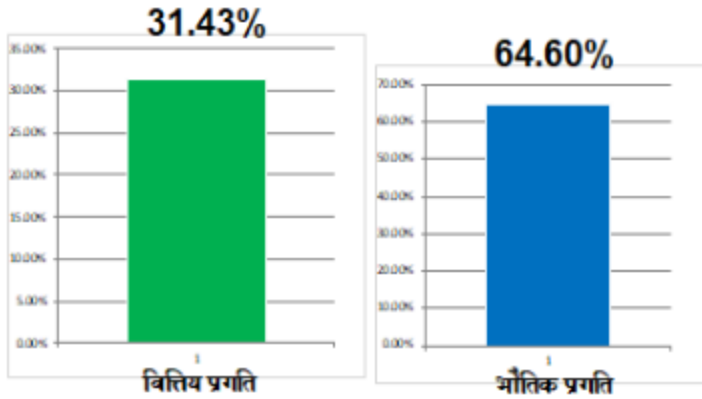
## आ.व. २०७७/७८ निकायगत हाल सम्मको प्रगति विवरण (रकम रु. हजारमा)



## खानेपानी मन्त्रालयको समष्टिगत प्रगति सारांश (आ.व. २०७७/७८ दोस्रो चौमासिक सम्म)



अष्टमासिक बजेटको तुलनामा हाल सम्मको प्रगती

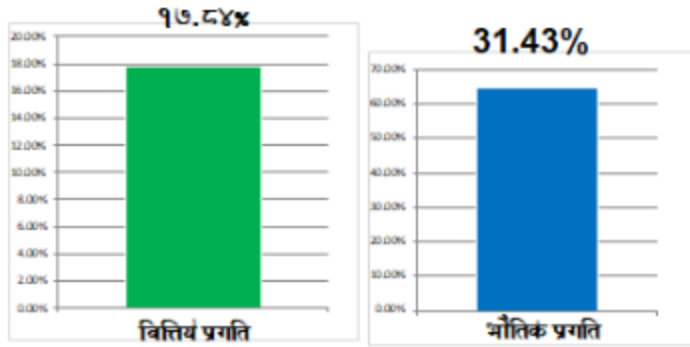




## खानेपानी मन्त्रालयको समष्टिगत प्रगति सारांश (आ.व. २०७७/७८ दोस्रो चौमासिक सम्म)



वार्षिक बजेटको तुलनामा हाल सम्मको प्रगती



## खानेपानी मन्त्रालयको माइलस्टोन प्रगति सारांश (आ.व. २०७७/७८ दोस्रो चौमासिक)



वित्तको प्रगतिको दृष्टिकोण प्रतिशतमा





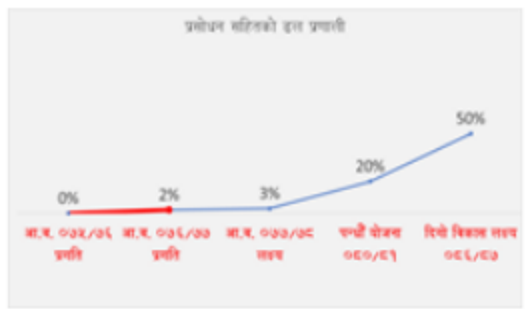
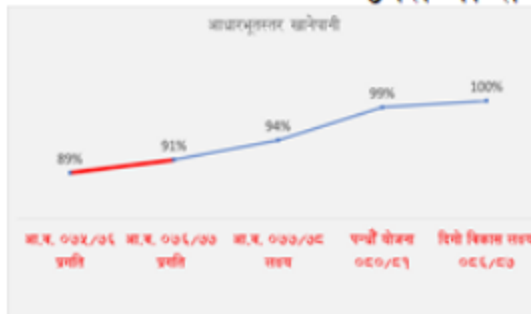
## मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित बजेट शिर्षक अनुसारको प्रगति



सि.न.	आयोजनाहरूको प्रगति	आयोजना संख्या	
		भौतिक	वित्तीय
१	८०% भन्दा बढी	३	२
२	(५०-८०)%	३	२
४	५०% भन्दा कम	७	९



## खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रका सूचकहरुको उपलब्धी तथा लक्ष्यहरु



\*Not in Scale

— सन्दीपन  
— लक्ष्य

#### १६. वर्गीकरण

यस मन्त्रालयबाट हाल सम्म सूचना वर्गीकरण गर्ने कार्य नगरेको ।

#### १७. सूचना माग

प्राप्त हुन आउने सूचना मागको निवेदनमा नियमानुसार सूचना प्रदान गर्ने गरिएको । यस अवधिमा सूचना माग सम्बन्धी कुनै निवेदन प्राप्त नभएको ।

#### १८. सूचनाहरु

यस अवधिमा सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन गर्नु पर्ने अवस्था नरहेको । समय समयमा पत्रकार भेटघाट एवं प्रेश वक्तव्य मार्फत आवश्यक सूचनाहरु सार्वजनिक गर्ने गरिएको । मन्त्रालयका प्रवक्ता मार्फत मन्त्रालयसंग सम्बन्धित सार्वजनिक चासोका विषयहरु संचार माध्यमहरुलाई उपलब्ध गराउने गरेको ।